

ACC. N:R. M. 7046 : 1-5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Knut Bengtson
Härad: Torna Adress: Bödde, Veberöd.
Socken: Evilsjö Berättat av:
Uppteckningsår: 1940. Född år 1880 i Evilsjö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Takstol. (6 tr. II : 19.)

exp. 1940

Ja vet inte om jag kan göra mig förtädd med
 min ritning av boningshusen. Ja är van till
 det. Men alla boningshusen utförda från
 1700 talet var lika i inredning. Höre gårdens
 bostadshus var längan bredare så blev rum-
 men större. Takstolar har nog alltid före-
 kommit på samma vis, fast högre takstol
 & lägre. Takstolen bestod av stälben kallat
 sparsar, sålvar mellan varje spars, också
 ett tvärband uppe vid takaren, som på
 eder ritning & kallas hanljälke. också
 som ni ritat & benämner (leindslock.)
 kallades här i orten för bjälke. Och den
 utskjutande biten av bjälken kallas bjälke-
 huvud. Den var precis som ni ritat den
 så den räckte jämt med taket när halmen
 blev lagd på. Så sjukade läksten från sparsar-
 na med ungefär $\frac{1}{2}$ alms mellanrum att fästa halmen på

Petu II:19

Takstolen fästes med sparrarna på två
bjälkarna vid ledden. Takstolar före-
kommo på alla byggnader. Efter
1700 talat förekommer sådana takstolar
som på oden ritning, bredare o större
byggnader o hårda tak på (ritning 2-3)
Takstolarna har varit här så, som ja
försökt rita dem ända sen 1700 talat.
Fast täckningen har varierat. På 1700
talat täcktes taken med gräsborver
o underlaget var då tätt bundna
rebor på taken. Reborna bands fast
med vigra. Vigra, var ju unga telningar
av pitskiad o vickuskar, unga skott för
året. Det raspades barken av på ett par
sidor o bred dem mjuka över handen
medan de var gröna o nyskurva, sedan
hantades de ihop i knippe. Bost i var.

Så dagen innan vigvarna skulle använ-
das skulle vigvarna läggas i blöt i vatten
annars bröts de sönder när de var fästa.
På senare tid efter 1850-1900 talet täcktes
med lång halva, men då skulle det läggas
täckkäppar på sväven över halvan,
också binda dessa fast med vigva-
ner om täkten. Då vid var gavel på
yttersta sparriset spissades en bräda
att hålla halvan som kallas (vingskel)
Efter 1900 talet bands halvan fast med
fin ställrad som köpes i kg. vis och
heter täckrad. Vem som infört typen
har jag aldrig hört, den fanns före färdens
tid också. Finne står det kvar här
på ^{min} lilla gård en längre från 1700 talet
Då var listat ärsfat i bjälken över
logdörarna på bjälken. Ja för det var
1760.

Denna gård inköptes ungefär 1850 av min
svärfader Bengt Persson (K.) Lilla Rödde.
Överlöfs socken, Torna härad, Nalmsöhus län.
Den tängan är det timmer i väggarna. Stågar
kallas den timmerstocken från taket o till
grunden också svärdolken löshult.
Så under o över löshultet mellan stågarna
spikades tätt med mindre rebber kallat
väggstakar. Så klintes det med kn på
dessa väggstakar både inre i husen
o utanpå till väggen blev $\frac{1}{2}$ alm tjock.
Det klintes på med händerna utan mus-
slor. Senare blev lite torrt, spikades
halm för om man hade, eljest fick det
gå med tjung eller enis, som skulle skydda
för regnet. På senare tid ersättes halm
o. d. med träder för väggarna.

Takstolarna som voro av stark ekkärna, ha begagnats långt före 1850 talet, o ända nu på 1900 talet och äro fortfarande kvar. Fast murena äro timmerstockar o lewäggar ha ersatts med delvis tegel o ibland med cementsplattor som de sjäkra hvitit hemma. På 1850 talet murades stallängan av stora gråsten en alm i genomkärning. Först skjötas stora gråstenar sönder, sedan togs ut bästa stenarna o bitades en smula på yttresidan. Om sådan ställinga är ännu kvar hos Landtbr. Yörs Persson Humlarödshus. Brevlös. Wälsövöd.